

KOMMUNE KUJALLEQ

POSTBOKS 514 · 3920 Qaqortoq

Jørgen Hammeken-Holm
Aatsitassanik Aqutsisoqarfik
Postbox 930
3900 Nuuk

E-mail mlsa@nanoq.gl; joe@nanoq.gl

ULLOQ
DATO

J. NR.
J. NR.

IMMIKKOORTORTAQARFIK
FORVALTNING

ALL. NR.
BREV NR.

10. juni 2021

Sekretariat

DEL 2 AF FLERE HØRINGSSVAR

Vedr. høringssvar, Kvanefjeldet VSB og VVM-redegørelse – DEL 2:

Tak for muligheden for at afgive høringssvar.

Vedlagte DEL 2 høringssvar er udarbejdet af Kommunens daglige ledelse og en til formålet etableret råstofgruppe. Kommunen har tidligere indsendt DEL 1. Kommunen forbeholder sig retten til at indsende yderligere høringssvar, hvis behovet herfor skulle opstå inden høringsfristens udløb.

Selve **spørgsmålene er skrevet med rød tekst.**

Interessen for arbejdspladser indenfor råstofbranchen i Kommune Kujalleq er høj. Rigtigt mange af kommunens borgere har taget kurser og uddannelser i Råstofskolen. Flere har taget arbejde i andre mineprojekter i Grønland. Lokale virksomheder har kapacitet til at udføre serviceopgaver for minebranchen.

I kølvandet på kommunevalget 6. april 2021 har den nye kommunalbestyrelse i Kommune Kujalleq konstitueret sig. Der er indgået en koalitionsaftale mellem Inuit Ataqatigiit og Atassut.

I koalitionsaftalen fremgår det, at kommunen byder minedrift uden alvorlige miljømæssige konsekvenser velkommen. Men koalitionen siger klart nej til udvinding af uran.

Lovgrundlag

Mineralefterforskning og minedrift i Grønland hviler på **Råstofloven** (Inatsisartutlov nr. 7 af 7. december 2009 om mineralske råstoffer og aktiviteter af betydning herfor med de ændringer, der følger af Inatsisartutlov nr. 26 af 18. december 2012, Inatsisartutlov nr. 6 af 8. juni 2014, Inatsisartutlov nr. 16 af 3. juni 2015, Inatsisartutlov nr. 34 af 28. november 2016, Inatsisartutlov nr. 16 af 27. november 2018 og Inatsisartutlov nr. 39 af 28. november 2019), **Miljøloven** (Inatsisartutlov nr. 9 af 22. november 2011 om beskyttelse af miljøet. Myndighedsbehandling foretages på grundlag af love og bestemmelser fastsat i medfør af Inatsisartutloven. Myndighedsbehandling foretages også på grundlag af andre love og regler,

som har betydning for mineralske råstoffer, råstofaktiviteter, anvendelse af undergrunden til lagring m.v.

1. GML's VVM-redegørelse bryder med flere bestemmelser af lovgivningen. Lovens intention om bæredygtighed er sat ud af kraft.
2. Mineprojektet præsenterer en kemisk forarbejdning på stedet, et kemisk værk, som ikke kendes fra andre mineprojekter i Grønland. Alle andre miner fremstiller koncentrater, hvilket i stor udstrækning tilgodeser råstoflovens hensigt om at begrænse forurening der kan bringe menneskets sundhed i fare og skade dyre- og plantelivet. Det er en ændring i praksis.
3. VVM-redegørelsen udarbejdes med henblik på at beskrive alle tænkelige miljøkonsekvenser ved mineaktiviteten. I rapporten ses mange gode og underbyggede undersøgelser af miljømæssige påvirkninger. Men der er også betydelige udeladelser og mangler, ligesom en række mulige miljømæssige konsekvenser bagatelliseres.
4. I forbindelse med mineprojektet henviser GML til de 'Best International Practices' (BIP) og Best Available Technologies (BAT). Men der er ingen andre miner i verden som producerer fra steenstrupin. Og IAEA's liste over kendte tailingsteknologier har ingen, der er fra samme alpine og subarktiske terræn, som Kvanefjeldet. Råstofmyndighederne henviser i vejledningen for udarbejdelsen af VVM-redegørelsen ligeledes til den bedst tilgængelige teknologi og til EU standarder. Men det er det Internationale Atomenergiagentur's standarder der er relevante i forbindelse med GML's projekt, og særligt IAEA's "Management of Radioactive Waste from the mining and milling of ore" (<https://www.iaea.org/publications/6482/management-of-radioactive-waste-from-the-mining-and-milling-of-ores>) beskriver IAEA's anbefalinger i forbindelse med etablering af nye mineprojekter for sjældne jordarter med indhold af radioaktive affaldsprodukter. Hverken de grønlandske råstofmyndigheder eller GML retter ind efter disse IAEA-anbefalinger.
5. Planerne om deponering af tailings afslører en svaghed i Grønlands lovgivning om langtidsdeponering af mineaffald generelt og behovet for en opstramning af disse.
6. GML's præsentationer i forbindelse med høringerne fremstår mere som markedsføring af projektet. Der savnes repræsentanter fra de eksperter der har været med til at udarbejde nogle af de væsentlige beskrivelser af de miljømæssige forhold, herunder en oversigt over problematiske stoffer, grundlaget for valget af model for deponering af flotationsslam og kemiske affald, grundlaget for godkendelse af 40-50 meter høje dæmninger, m.v.
7. VVM-redegørelsen indeholder en serie oplysninger som er vanskelige at håndtere. For eksempel fremgår det ikke umiddelbart, at mere end halvdelen af malmens indhold af uran ender som flotationsslam (affald); at det meste af det betydelige thorium-indhold ender i det kemiske affaldsdepot; det fremgår ikke hvilken kemisk thoriumaffaldet er i; indholdet af det flygtige giftstof, fluor, for de første 37 års mineproduktion er undervurderet, hvilket bekræftes af insidere og antydes af Risø's historiske analyser af repræsentative malmprøver.
8. GML' repræsentanter kommer med urigtige oplysninger under høringsmøder, hvilket kan bekræftes på basis af KNR-optagelser.
9. Naalakkersuisut's ekspertpanel har gennemgående problemer med at forstå de stillede spørgsmål og besvarelserne er problematiske og er med til at skabe utryghed.

Vedr. overvejsler om indførelse af 'bagatelgrænser' for radioaktive grundstoffer:

Radioaktive grundstoffer findes stort set overalt i naturen i målbare mængde. Derfor vil en indførelse af en striks 'bagatelgrænse' kunne betyde, at mange af Grønlands nuværende og fremtidige mineprojekter ikke vil kunne komme i produktion.

Råstofadministrationen og Naalakkersuisut må her hente rådgivning fra geologer med kommerciel erfaring.

Ideen om indførelse af en 'bagatelgrænse' for radioaktive grundstoffer er ikke ny. En ikke-gennemtænkt løsning vil kunne bremse mineralefterforskningen, da mange for Grønland interessante mineralmuligheder i et omfang også vil kunne indeholde (små mængder) af radioaktive grundstoffer. Et eksempel er kobber-guld-forekomster, hvor Grønland har et godt potentiale, og hvor vi må forvente en øget efterforskningsinteresse for disse i fremtidens Grønland. Denne efterforskning vil kunne reduceres eller udeblive, hvis Grønland indfører ikke-gennemtænkte 'bagatelgrænser'.

Hvis vi f. eks. indfører en simpel bagatelgrænse på enten 150 eller 500 gram uran pr. ton malm for enten at stoppe Kvanefjeldet eller give det en chance – for forekomsten indeholder jo bare 200-300 gram uran pr ton malm i de anførte JORC-opgørelser – så vil der alligevel kunne være en række problemstillinger.

Hvis et mineprojekt indeholder 300 gram uran pr ton malm og bagatelgrænsen sættes til 500 for at give projektet en chance og hvis mineselskabet herefter investerer et stort beløb i anlæggelse af en minen, så er der stadig en chance for, at minen nogle år senere finder reserver med indhold af mere end 500 gram uran pr ton malm. Hvad gør man så? Skal minen så lukke?

Koncentrater fra mineprojekter vil typisk have et højere indhold af uran end malmen. En malm med indhold af ca. 300 gram uran pr. ton vil kunne give en lødighed i et koncentrat på f.eks. 3000 gram uran pr. ton? Hvad gør man så hvis grænsen er lavere? Hvis vi endvidere beslutter at vi vil raffinere koncentratet til "yellow cake", så er vi ikke længere om bagatelværdier. "Yellow cake" er ofte brunt eller sort 'uranyl-hydroxyd', som typisk indeholder 70-90 pct uran.

Vi går ofte og måler på uranindholdet og glemmer thoriumindholdet. Hvordan håndterer vi det? Mineprojektet i Kvanefjeldet indeholder ca. 300 gram uran samt ca. 1000 gram thorium pr ton malm. Nogle eksisterende og fremtidige efterforskningsprojekter, som guldprojekter, niob-tantal-projekter og andre projekter vil også (kunne) indeholde forhøjede værdier af uran og thorium.

Gælder 'bagatelgrænsen' for ressourcen eller for produktionen. I Kvanefjeldet sidder uran og thorium i de samme mineraler som også indeholder sjældne jordarter. I en situation hvor mineselskabet tillades at producere sjældne jordarter men ikke uran, så vil mineselskabet være nødt til at lave den første raffinering på stedet så de sjældne jordarter kan udskilles til salg, mens uranindholdet deponeres sammen med det kemiske affald. Sammen med det thorium, som ikke er kommercielt interessant i dag, og som derfor også vil blive efterladt som affald.

Derfor bør Naalakkersuisut tænke grundigt over hvorledes en 'bagatelgrænse' for radioaktive grundstoffer eventuelt kan indføres i Grønland.

BILAG:

Kommunen vedlægger DEL 2 indeholdende et antal konkrete og kommenterede spørgsmål til VVM-redegørelsen. På vegne af kommunen og råstofgruppen,

Ole Christiansen,
Råstofrådgiver, Kommune Kujalleq, 3920 Qaqortoq
Mobil +299 55 18 57 (Grønland)